

KÉPES HÁZ

Egy magánmozi filmkockái

Buza Péter

László Fülöp – Philip Alexius De Laszlo, ahogy a világ ismeri a portréfestészet fejedelmét – 1926-ban készítette el a Kodak alapítójának, George Eastmann mérnök vállalkozónak az arcképét. Remek ajándékot kapott a nyilván busás honoráriumhoz ráadásnak: egy akkor vadonatúj konstrukciónak számító amatőr filmfelvevő berendezést (16 mm Cine-Kodak B). A képek klasszikus mesterének egy modern képalkotó masinát. László haláláig, 1937-ig kedvvel forgatott, megörökítve munkásságának, családi és magánéletének változatos jeleneteit. Évtizedekkel később familiájának harmadik nemzedéke az addig gondosan őrzött szalagokból egy közel egyórás DVD-anyagot szerkesztett, amelynek egy példányát 2016 telén unokája, Piers de Laszlo hozta Magyarországra (látogatása részleteit ld. BUDAPEST 2017/1.) Aztán vissza is vitte Londonba. De lehetővé tette a BUDAPEST számára, hogy lemásoljuk, és kiválogassunk néhány kockányit a több mint ezerből. Számoltunk azzal, hogy nyomdai másolatban a többségük szinte élvezhetetlen minőségű lesz. Ám a mai napig leghíresebb magyar festő életének képei így is egyedülálló élményt jelentenek.

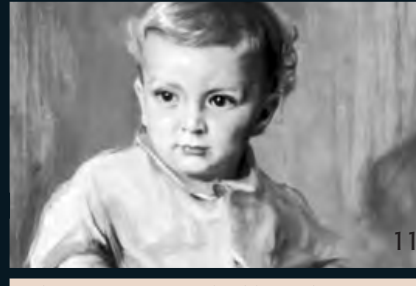
Az előző oldal két kockája (1, 2) László filmjeinek első évében, 1927-ben készült, az Alcatraz erődjénél. A 3. Spanyolországban, a Prado előtt, Velazquez szobránál. A világ világnagyságainak portréfestője beutazta jóformán az egész Földet. Járt Afrikában, Amerikában, Romániában, Svájcban, Párizsban, Rómában és felsorolhatatlanul sok más városban.

Egyik londoni kiállítása – a sok közül – a French Galleries termeiben, 1927-ben. Az udvarias alkotó a bejáratig kíséri vendégeit (4).

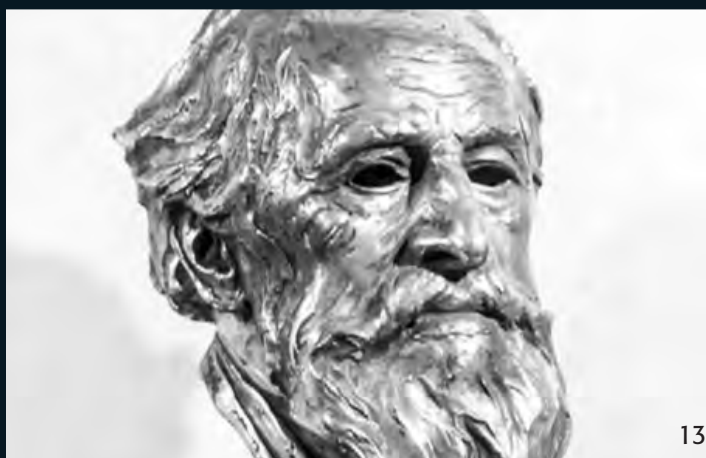

Egy amatőr kisfilmes kedvenc témája mind a mai napig saját családja. Néhány képkockát látnak itt a hosszabb snittekből. Az elsőn negyedszületött fiát, Patrickot, édesanyjával, Guinness Lucyvel (5). A következőn londoni villájuk (Fitzjohn's Avenue 3.) kertjében sétálnak a kapu felé: László Fülöp, felesége, két fia és William Hechler (1845–1931) cionista esztéta, filozófus (6). Egy újabb képkockán László Fülöpöt két fia, Patrick és Henry kíséretében, még nem egészen rendezett díszöltözetükben láthatjuk villájuk kertjében. A fiúk bírói díszöltözékben, édesapjuk frakkban. A Buckingham palotába készülnek (7). A következő két kockán Piers édesapja, John de Laszlo tűnik fel (8, 9).

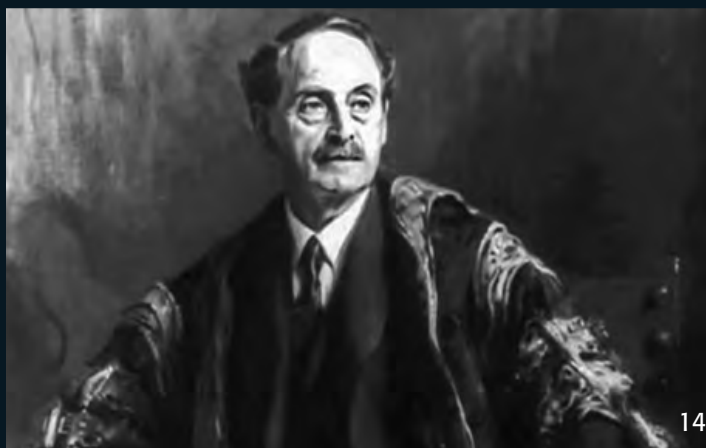

Fél tucat snitt tanúskodik arról, mennyire szerette László Fülöp az unokáit. Christophert látjuk, a talán legkedvesebbet veszi a karjára (10) a westminsteri keresztelő ceremónia előtt (1936-ban) és a fiúcska halála évében, 1937-ben, amikor a portróját is elkészítette (11).

A képkockán legközelebbi barátja, talán az egyetlen műkritikus és művész, aki minden helyzetben kiállt az „idegen” mellett: Alfred Lys Baldry (1958–1939). A mester ritka portrészobrainak egyike is őt ábrázolja (12, 13).

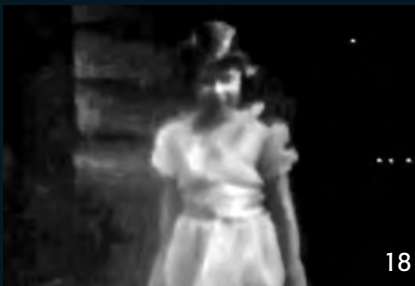

És a másik legfontosabb „benszüllött” londoni László Fülöp életében. Aki húsz éven át ápolta haláláig súlyosbodó szívetegységében. A filmre vett festményen Lord Dawson of Penn (1864–1945), a királyi család orvosa, a Royal College of Physicians elnöke látható (14).

Kétszer járt Magyarországon a már befutott művész, először 1927-ben Gödöllőn festette meg Horthy és felesége portréját. Purgly Magdolnáról (15) akkor készült ez a filmkocka. Aztán 1935-ben jött megint. Budapest ünnepi fogadást rendezett a tiszteletére, s persze működött a kamera. Ripka Ferenc (1871–1944) társaságában örökíti meg (16).

A monacoi nagyherceg, III. Rainer társaságában, 1928-ban (17). Természetesen azért járt ott, hogy elkészítse a portróját. S a későbbi – a mai – II. Erzsébetet is azért kereste fel a Buckingham palotában, hogy forgasson róla egy rövidke jelenetet, és megörökítse festményén a még serdületlen fejedelmi leánykát (18, 19). Elutazott Rómába is, hogy XI. Piust (1857–1939) is megörökítse (20). A filmkockán Lucy és Philip éppen az audienciáról távozik (20).

Máskor nem ő utazik, hogy festhessen: az alanyok keresik fel. Még az is előfordul, hogy igen messziről érkeznek Londonba, mint például Nepál ifjú királya, Shams Bahadur (21, 22). Többnyire persze helyből, a birodalom fővárosából jönnek. Mint lord Rothermere (1869–1940), akiről a képkockát (23) s a kész portrét (24) filmre vette záróelemként iktattuk ide – elvégre tudjuk jól, sokkal több köze van hozzánk, magyarokhoz, mint bármelyik másik válogatott kiválóságnak.

